

**DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT**

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2010/1425	Doknr.: 83
Mottatt: 7 MAR 2011 LP/SJ	
Saksbeh.:	Ark.: 546.3
Kont.:	Åvsr.:

Deres ref.
201001425-/GDH

Vår ref.
10/4099-

Dato
03.03.2011

Høring av ny forskrift om kvoteordningen for melk

Vi viser til Landbruks- og matdepartementets brev av 18.11.2011 om ovennevnte.

Saken har vært forelagt Konkurransetilsynet som har uttalt seg i brev av 17.02.2011. Konkurransetilsynets uttalelse følger vedlagt.

Forslaget innebærer en videreføring av kvoteordningen for produksjon av melk med en del endringer. Forslaget innebærer en sammenslåing av tre tidligere forskrifter; Forskrift om kvoteordningen for melk, forskrift om fritak for overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk og forskrift om midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift på melk i kvoteåret 2010-2011. I tillegg endres det materielle innhold etter at Landbruks- og matdepartementet har foretatt en gjennomgang av ordningen. Målet er å foreslå forenklinger i regelverket og mer stabile rammevilkår for melkeprodusentene. I tilknytning til endringene foreslås også endringer i forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket.

Hovedtrekk ved ordningen

Ordningen omfatter kvoter for kumelk og geitemelk, til dels med separate regler for disse produktene. I det følgende omtales bare ordningen for kumelk. Samlet melkeproduksjon reguleres ved å sette et tak på produksjonen. Denne produktmengden fordeles så på de enkelte melkebruk gjennom reglene i kvoteordningen. Regelverket omfatter bl.a. bestemmelser om handel med kvoter, herunder geografiske begrensninger på omsettelighet, og begrensninger i adgangen til å kjøpe kvoter avhengig av bruksstørrelsen. Disse hovedtrekkene endres ikke i forslaget.

Postadresse
Postboks 8004 Dep
N-0030 OSLO
postmottak@fad.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90
Org. nr.
972 417 785

Administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 27 14

Saksbehandler
Anne Kristine Hage
22 24 48 51
akh@fad.dep.no

I høringsnotatet foreslås større fleksibilitet gjennom mindre regulering av kvoteleie og enklere adgang til produksjonssamarbeid. Det blir videre mulig å selge deler av kvoten, og ikke som tidligere bare kvotemengden som helhet, som tilligger en landbrukseiendom.

Vurdering

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet anser at forslagene i høringsnotatet gir større fleksibilitet i kvotesystemet. Dette vil medføre forbedringer på mulighetene til å innrette melkeproduksjonen på en hensiktsmessig måte. Samtidig opprettholdes hovedtrekkene ved ordningen, og disse reguleringene virker bremsende på næringens mulighet til å tilpasse produksjon i retning av større produktivitet og mindre støtteavhengighet.

Ulike rasjoneringsystemer for produksjon vil normalt svekke effektiviteten. Den foreliggende ordning er ikke et unntak fra dette. Andre land og jurisdiksjoner som har eller har hatt slike ordninger, som EU og Sveits, er i ferd med eller har foretatt utfasing av dette virkemidlet for å øke sitt jordbruks konkurranseevne.

Produksjonsregulering

De ulike landbrukspolitisk begrunnede støtteordningene fører til at tilbudet i markedet for melk er større enn etterspørselen. Ved å innføre et samlet kvotetak for norsk produksjon begrenses tilbudet av melk slik at råvareprisene får et høyere nivå enn en ville hatt om melkeprodusentene selv kunne fastsette sin produserte mengde. Kvotetaket letter realisering av inntektsmål for melkeprodusentene fordi tilbudet kan begrenses for å øke prisene. Når produksjonen reguleres slik, vil imidlertid også kostnadene bli høyere fordi tilpasningen av produksjonsstrukturen begrenses.

Omsetning av kvoter

Ved at kvotene i ordningen er omsettelige blir det likevel mulig for foretakene å tilpasse produksjonen ved nedleggelse/innskrenkninger og utvidelser av den enkelte produksjonsenhet. Regelverket setter imidlertid fortsatt en rekke begrensninger i omsetningen av kvotene som begrenser denne tilpasningen.

Geografiske omsetningsbegrensninger

I forslaget videreføres omsetningsforbud over fylkesgrensene. Etter forslaget § 8 første ledd kan kvoter bare avhendes til kjøpere som eier landbrukseiendom innenfor samme produksjonsregion. Som produksjonsregion regnes det enkelte fylke, med unntak for Oslo og Akershus som regnes som en produksjonsregion.

Vi anser at denne type omsetningsrestriksjoner bidrar til å hindre at kostnadssenkende tiltak i melkeproduksjonen realiseres. Restriksjonene gjør at produksjonsfordeling mellom fylkene fryses. For å ivareta den landbrukspolitiske målsettingen om kanalisering (lokalisering) av virksomheter med gressbasert husdyrhold til områder som er lite egnet for korndyrking ville det være tilstrekkelig med en inndeling i to-tre

regioner. Den detaljerte inndeling etter fylker er imidlertid ikke avledet ut fra biologisk produksjonsgrunnlag og virker slik som en administrativ geografisk fordeling av produksjonen.

Vurdering av geografiske begrensninger

En forenkling av virkemiddelsystemet med inndeling i færre regioner enn det forslaget innebærer vil kunne heve effektiviteten i melkeproduksjonen.

Delvis prisregulert omsetning

Som tidligere må halvparten av omsetningen ved salg av kvoter skje til faste priser ved at staten står som kjøper. De kvoter staten kjøper videreselges så mot et mindre gebyr til samme pris. (Overskudds) etterspørsel ved disse prisene dekkes først gjennom tildeling av kvote på 2500 liter. Eventuell overskytende mengde fordeles proratarisk etter bestillingens størrelse. I forslaget fjernes en tidligere bestemmelse om at det ikke kan bestilles et større kvotekvantum enn tilsvarende 30 pst. økning av foretakets kvote. Så lenge denne delen av omsetningen skjer til priser under markedsverdi vil ikke tildelingen avspeile hvem av kjøperne som har best betalingsvilje. Betalingsvilje for innsatsfaktorer, som i dette tilfelle kvoter, er normalt en god indikator på effektiviteten i anvendelsen av disse.

Vurdering prisregulering

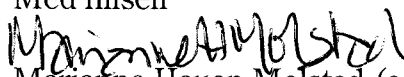
For bedre å allokere ledige kvoter til de enheter hvor de vil kunne utnyttes mer effektivt kan en vurdere å nedsette eller fjerne den andelen av omsetningen som skjer til regulerte priser.

Likebehandling for tilskudd

Det foreslås å gi like tilskudd for samdrifter og andre foretak ved kvotemengder under 400 000 liter.

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet anser en slik likebehandling mellom de forskjellige foretaksformene som et godt forenklingstiltak. Forslaget vil gi produsentene økt fleksibilitet til å bestemme hvordan de vil organisere sin produksjon, samtidig som de forskjellige produksjonsformene likebehandles med tanke på tilskudd. Det vil kunne medføre at også forvaltningens oppgaver forenkles.

Med hilsen

Marianne Hauan Molstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage
rådgiver

Vedlegg 1

Fornyings-, administrasjons- og
kirkedepartementet
Helge Aske
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2010/927
MAB ERSM 411.2

Dato: 17.02.2011

Høringsuttalelse - ny forskrift om kvoteordningen for melk

Konkurransetilsynet viser til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets e-post 23. november 2010.

Kort beskrivelse av høringsforslaget

Høringen omhandler en helhetlig gjennomgang av kvoteordningen for melk, hvor Landbruks- og matdepartementet (LMD) tar sikte på å gjøre en rekke endringer og forenklinger av regelverket, uten at formålet med kvoteordningen endres. De materielle endringene er begrenset til områder der det er mulig å øke fleksibiliteten i melkeproduksjonen.

LMD foreslår å gjøre det enklere å produsere på flere kvoter, enten gjennom leie av kvote eller gjennom ulike former for samarbeid/fellesforetak. Det foreslås å fjerne dagens regler om kvoteleie slik at kvoteleie blir et rent privatrettslig forhold mellom de involverte foretak. Videre vil det bli mulig å drive ulike former for produksjonssamarbeid uten at dagens regler for samdrift er oppfylt. Enkeltmannsforetak og fellesforetak blir likestilt og melkeprodusentene vil bare være begrenset av dagens fylkesavgrensede omsetningsregioner og maksimalgrensen på 400 000 melkekvote, 200 000 liter geitemelkkvote og 750 000 liter for samdrifter. Dagens vilkår for etablering av samdrifter blir imidlertid foreslått videreført i uendret form.

Det foreslås videre å øke fleksibiliteten i ordningen for omsetning av melkekvoter ved at melkeprodusenter i fremtiden skal kunne selge deler av kvoten, og ikke hele slik situasjonen er i dag. Et annet forslag går ut på at store og små melkeprodusenter skal likestilles ved kjøp av statlig kvote og å gjøre det lettere å etablere seg i næringen ved å tillate at bønder som ikke har kvote skal kunne kjøpe seg kvote privat og deretter samme år også gis mulighet til å kjøpe statlig kvote. LMD legger også opp til at dagens leveransekrav ved gjenopptakelse av melkeproduksjon avvikes, og at dette også skal gjelde kvoter som i dag er "sovende".

Enkelte merknader til høringsforslaget

LMD foreslår å oppheve en rekke av de reguleringene som i dag begrenser hvordan bønder kan anvende sin melkekvote, eksempelvis avstandskravet på maksimalt 17 kilometer mellom eiendommer som inngår i samdrift, krav om at avtaler om kvoteleie skal gjelde i minst 5 år, at bonden ikke har mulighet til å selge deler av melkekvoten og at det er begrensninger på hvor mange enkeltkvoter et enkelt foretak kan disponere. Tilsynet stiller seg positiv til de foreslåtte endringene da dette vil kunne gi bondene vesentlig økt fleksibilitet til å disponere egen melkekvote mest mulig effektivt ut fra ressursgrunnlag og økonomiske vurderinger.

LMD har i gjennomgangen av kvoteordningen for melk ikke foreslått å endre kvotetakene på henholdsvis 200 000 liter for geitemelk, 400 000 liter for melkebruk og 750 000 liter for samdrifter. Strukturen i melkesektoren er i endring og de foreslåtte endringene nevnt innledningsvis vil gjøre det enklere for melkebruk å ekspandere og optimalisere produksjonen. I sammenheng med den omfattende gjennomgangen av kvoteordningen for melk vurderer Konkurransetilsynet at det ville vært naturlig å foreslå en utvidelse av maksimalkvotene både for enkeltbruk og samdrifter. Med økte maksimalkvoter vil også de brukene som per i dag nærmer seg eller allerede stanger mot kvotetaket kunne benytte seg av den økte fleksibiliteten LMDs høringsforslag legger opp til.

Produksjonsregionene, som stort sett er avgrenset etter fylkesgrensene, vil utgjøre en hindring for å kunne produsere på eller samle flere kvoter dersom kvotene ligger i ulike fylker. Med en fylkesvis inndeling av produksjonsregionene i stedet for en landsdelsinndeling av produksjonsregionene, vil det kunne oppstå situasjoner der melkeforetak som ligger nær fylkesgrensene vil ønske å inngå samarbeid eller slå sammen kvoter som ligger i ulike fylker. Tilsynet vil stille spørsmål om det vil være hensiktsmessig å innføre en dispensasjonsbestemmelse som gjør at det etter nærmere angitte dispensasjonsvilkår som hensyntar formålet bak kvoteordningen ville være mulig å samarbeide på tvers av eller overføre produksjonen av kvoter mellom to produksjonsregioner.

Tilsynet har ingen øvrige merknader.

Med hilsen

Gjermund Nese (e.f.)
seksjonsleder

Erlend Smedsdal
seniorrådgiver

Mottakere:

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet   Postboks 8004 Dep   0030   Oslo

Kopi til:

Landbruks- og matdepartementet   Postboks 8007 Dep   0030   Oslo